

Informačný leták

ECHA-16-FS-05-SK

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE PRE NÁSLEDNÝCH UŽÍVATEĽOV

Karty bezpečnostných údajov a expozičné scenáre

Tento informačný leták je úvodom k bezpečnostným kartám a expozičným scenárom pre následných užívateľov. Opisuje sa v ňom, čo sú, kedy by mali byť poskytnuté a čo musí následný užívateľ urobiť, keď ich dostane.

Ak používate nebezpečné chemické látky v priemyselnej alebo profesionálnej činnosti, váš dodávateľ vám obvykle má poskytnúť kartu bezpečnostných údajov.

Ďalšie informácie možno získať z expozičných scenárov pripojených ku karte bezpečnostných údajov. V expozičných scenároch sa opisuje spôsob kontroly expozície ľudí a životného prostredia danej látky s cieľom zabezpečiť jej bezpečné použitie.

PREČO JE TO DÔLEŽITÉ?

Informácie v karte bezpečnostných údajov a expozičných scenároch pomáhajú chrániť zamestnancov a životné prostredie.

Ako používateľ chemických látok ste povinní určiť a uplatniť vhodné opatrenia, ktoré vám oznámili dodávatelia, na primeranú kontrolu rizík.

Ak dodávate látky alebo zmesi v smere dodávateľského reťazca, musíte príslušné informácie a vhodné odporúčania na kontrolu rizík oznámiť svojim odberateľom.

Následní užívatelia sú spoločnosti alebo jednotlivci, ktorí používajú chemickú látku pri svojej priemyselnej alebo profesionálnej činnosti.

ČO SÚ KARTY BEZPEČNOSTNÝCH ÚDAJOV?

Karty bezpečnostných údajov poskytujú používateľom chemických látok potrebné informácie, ktoré im pomáhajú chrániť ľudské zdravie a životné prostredie. Karta bezpečnostných údajov obsahuje:

- podrobné údaje o dodávateľovi;
- identifikáciu chemickej látky, požadované údaje o jej zložení vrátane registračného čísla REACH (ak je zaregistrovaná) a jej hlavné technické funkcie a použitia;
- informácie o klasifikácii nebezpečnosti a označovaní a prahové hodnoty expozície pre ľudské zdravie a životné prostredie;
- odporúčania na zaobchádzanie a skladovanie a kontroly expozície;
- opatrenia prvej pomoci, protipožiarnej ochrany, bezpečnej dopravy; opatrenia pri zneškodňovaní a v núdzových situáciách;
- základné fyzikálne a chemické vlastnosti látky alebo zmesi (napr. rozpustnosť vo vode, tlak pár, biodegradovateľnosť) vrátane informácií o stabilite a reaktivite; tiež podrobné toxikologické a ekologické informácie;
- príslušné regulačné informácie. Patria sem informácie o tom, či bolo hodnotenie chemickej bezpečnosti pripravené ako súčasť registrácie podľa nariadenia REACH a či látka podlieha autorizácii alebo obmedzeniu podľa nariadenia REACH.

Formát a obsah kariet bezpečnostných údajov sú uvedené v nariadení REACH.

ČO SÚ EXPOZIČNÉ SCENÁRE?

Registrujúci ako súčasť procesu registrácie podľa nariadenia REACH pripravuje hodnotenie chemickej bezpečnosti spolu s posúdením expozície pre registrované látky v množstvách nad 10 ton ročne a s určitými nebezpečnými vlastnosťami.

Ako súčasť tohto hodnotenia registrujúci vypracujú expozičné scenáre na identifikované použitia látky. Keď látku dodávajú, poskytnú príslušné expozičné scenáre následným užívateľom.

V expozičných scenároch sa opisujú prevádzkové podmienky a opatrenia na zníženie rizík s cieľom primerane kontrolovať riziká so zreteľom na ľudské zdravie a životné prostredie.

Expozičné scenáre sa vzťahujú na celý životný cyklus látky vrátane úpravy, priemyselného a profesionálneho konečného použitia, spotrebiteľského použitia a použitia vo výrobkoch.

V nariadení REACH nie je stanovený formát ani obsah expozičného scenára, ale zainteresované strany sa dohodli na spoločnom formáte a obsahu. Týka sa to týchto častí:

- názvová časť;
- podmienky použitia ovplyvňujúcich expozíciu;
- odhad expozície (môže obsahovať ukazovateľ charakterizovania rizika);
- usmernenia pre následných užívateľov na vyhodnotenie, či je ich použitie v rámci hraníc expozičného scenára.

KEDY BY SOM MAL DOSTAŤ KARTU BEZPEČNOSTNÝCH ÚDAJOV A EXPOZIČNÉ SCENÁRE?

Kartu bezpečnostných údajov by ste mali dostať v prípade:

- látky alebo zmesi, ktorá je klasifikovaná ako nebezpečná podľa nariadenia CLP;
- látky, ktorá je perzistentná, bioakumulatívna a toxická (PBT) alebo veľmi perzistentná a veľmi bioakumulatívna (vPvB);
- látky, ktorá sa nachádza v zozname kandidátskych látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy (SVHC)¹.

Ak však látka alebo zmes spĺňa uvedené kritériá, ale sa predáva aj širokej verejnosti, karta bezpečnostných údajov sa poskytovať nemusí, pokiaľ o ňu nepožiadá následný užívateľ alebo distribútor.

V prípade zmesí, ktoré nie sú klasifikované ako nebezpečné, ale ktoré obsahujú určité nebezpečné látky v množstvách vyšších ako stanovené limity, by sa mala karta bezpečnostných údajov poskytnúť, ak ju požadujú následní užívatelia alebo distribútori. Príslušné expozičné scenáre ako prílohu ku karte bezpečnostných údajov danej látky by ste mali dostať, keď nejaká spoločnosť v dodávateľskom reťazci vykonala hodnotenie chemickej bezpečnosti s posúdením expozície v súlade s požiadavkami nariadenia REACH.

A ČO ZMESI?

Dodávatelia nebezpečných zmesí by mali príslušné informácie z expozičných scenárov ich zložiek oznámiť s kartou bezpečnostných údajov pre zmes.

Tieto informácie možno poskytnúť viacerými spôsobmi:

- poskytnutím konsolidovaných informácií o bezpečnom používaní zmesi ako prílohy ku karte bezpečnostných údajov;

¹ <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>

- začlenením konsolidovaných informácií o bezpečnom používaní do hlavnej časti karty bezpečnostných údajov, najmä do oddielu 8;
- pripojením príslušných expozičných scenárov pre zložky ako prílohu ku karte bezpečnostných údajov.

K dispozícii je metodika na pomoc formulátorom pri identifikovaní príslušných opatrení na zníženie rizík, ktoré je potrebné oznámiť².

Niektoré odvetvové organizácie vypracúvajú informácie o bezpečnom používaní zmesi pre bežné typy výrobkov použitím dohodnutého formátu nazývaného SUMI. Formulátori si môžu vybrať vhodné informácie SUMI pre svoje výrobky a použitia a poskytnúť ich ako prílohu ku karte bezpečnostných údajov³.

ČO MUSÍM UROBIŤ?

Po doručení karty bezpečnostných údajov musíte určiť a uplatniť vhodné opatrenia na primeranú kontrolu rizík na svojom pracovisku.

Mali by ste tiež porovnať informácie týkajúce sa identifikácie, zloženia, klasifikácie a bezpečného používania chemickej látky s vašimi vlastnými informáciami o látke alebo zmesi. Posúďte akékoľvek rozdiely a v prípade potreby prijmite nápravné opatrenia.

Po prijatí expozičných scenárov s kartou bezpečnostných údajov musíte najprv zistiť, či je vaše použitie zahrnuté v prijatých expozičných scenároch. Expozičné scenáre by mali obsahovať použitie v rámci vašej spoločnosti a predpokladané použitia vašich odberateľov vrátane zamestnancov aj spotrebiteľov.

Potom porovnaním expozičných scenárov dodávateľa so spôsobom, akým používate látku vy a vaši odberatelia overte, či sú zahrnuté aj podmienky použitia.

Ak vaše použitie látky a/alebo podmienky použitia nie sú uvedené v prijatých expozičných scenároch, musíte prijať opatrenia!

AKÉ OPATRENIA MÁM PRIJAŤ, AK MOJE POUŽITIE ALEBO PODMIENKY POUŽITIA NIE SÚ ZAHRNUTÉ?

Ak v prijatom expozičnom scenári nie sú zahrnuté použitia alebo podmienky použitia vaše alebo vašich odberateľov, máte tieto možnosti:

² LCID

³ Usmernenia koordinačnej skupiny následných užívateľov chemických látok (DUCC)

- požiadať svojho dodávateľa o poskytnutie vhodného expozičného scenára. Možno budete musieť dodávateľovi opísať svoje použitia a podmienky použitia⁴;
- prinajmenšom realizovať podmienky použitia opísané v expozičnom scenári, ktorý ste dostali;
- podľa možnosti nahradiť látku alebo proces alternatívami, pri ktorých je vaše použitie zahrnuté;
- nájsť iného dodávateľa, ktorý môže dodať expozičný scenár vzťahujúci sa na vaše použitie;
- vykonať hodnotenie chemickej bezpečnosti a vypracovať vlastnú správu následného užívateľa o chemickej bezpečnosti pre vaše použitia a podmienky bezpečného používania.
- V prípade potreby oznámte informácie agentúre ECHA.

Komunikujte so svojimi dodávateľmi

- Ak máte pochybnosti alebo otázky týkajúce sa informácií, ktoré ste dostali od svojich dodávateľov, požiadať ich o ďalšie informácie.
- Karta bezpečnostných údajov by sa mala bezodkladne aktualizovať, ak sú k dispozícii nové informácie o nebezpečenstvách alebo vznikla potreba prísnejších opatrení na zníženie rizík.
- Karty bezpečnostných údajov a expozičné scenáre by sa mali v rámci EHP poskytovať v úradnom jazyku krajiny, do ktorej sa chemická látka dodáva.
- Ak máte nové informácie o nebezpečných vlastnostiach látok a zmesí alebo sa domnievate, že opísané opatrenia na zníženie rizík nie sú primerané, ste povinní oznámiť tieto informácie svojim dodávateľom.

MUSÍM OZNÁMIŤ INFORMÁCIE AGENTÚRE ECHA?

Agentúre ECHA musíte oznámiť, ak vaše použitie alebo podmienky použitia nie sú zahrnuté v prijatom expozičnom scenári a ak:

- vypracujete správu následného užívateľa o chemickej bezpečnosti a toto konkrétne použitie predstavuje viac ako jednu tonu látky ročne;

⁴ Najprv skontrolujte, či tieto informácie neposkytujú už odvetvové organizácie v mape použití. Mapy použitia sú dohodnutým formátom oznamovania potrebných informácií o použití a podmienkach použitia, ktoré sú dostupné na [webovom sídle ECHA](http://webom.sidle.ECHA).

- ste oslobodení od povinnosti vypracovať správu následného užívateľa o chemickej bezpečnosti, pretože používate látku v celkovom množstve menej ako jedna tona ročne;
- ste oslobodení od povinnosti vypracovať správu následného užívateľa o chemickej bezpečnosti, pretože používate látku na technologicky orientovaný výskum a vývoj (PPORD).

Správa následných užívateľov o chemickej bezpečnosti

Hodnotenie chemickej bezpečnosti následným užívateľom sa zameriava na riešenie rizík použitia, ktoré nie sú uvedené v prijatých expozičných scenároch. Obvykle sa zakladajú na informáciách o nebezpečenstvách uvedených v karte bezpečnostných údajov.

Správu následného užívateľa o chemickej bezpečnosti nemusíte vypracovať, ak:

- látku používate v celkovom množstve menšom ako jedna tona ročne;
- látku používajte na technologicky orientovaný výskum a vývoj (PPORD) a primerane kontrolujete riziká.

Správu následného užívateľa môžete predložiť na stránkach následných užívateľov webového sídla agentúry ECHA.

AKÉ LEHOTY MÁM DODRŽAŤ?

V nariadení REACH je stanovený jasný harmonogram (obrázok č. 1) na plnenie povinností následných užívateľov. Musíte konať bezodkladne.

Nezabudnite zdokumentovať, čo ste urobili a čo plánujete urobiť na dosiahnutie kvalitného výsledku.

KDE NÁJDEM ĎALŠIE INFORMÁCIE A PODPORU?

Národné asistenčné pracoviská pre nariadenie REACH poskytujú praktické rady v miestnych jazykoch:

» <http://echa.europa.eu/nationalhelp/>

Informácie a podporu poskytujú priemyselné združenia, ako napríklad koordinačná skupina následných užívateľov chemických látok (DUCC).

Agentúra ECHA poskytuje rozsiahlu podporu a usmernenie pre následných užívateľov:

» <http://echa.europa.eu/downstream>

Viac informácií o tejto téme nájdete v interaktívnej e-príručke 01 s názvom „Karty bezpečnostných údajov a expozičné scenáre“ a v praktickej príručke č. 13 s názvom „Ako môžu následní užívatelia spracúvať expozičné scenáre“:

» <https://echa.europa.eu/practical-guides>

Obrázok č. 1: Harmonogram podľa nariadenia REACH na plnenie povinností následných užívateľov

**DOWNSTREAM
USERS**

